

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานคร 14 แห่ง จำนวน 406 คน (ข้อมูลจากเว็บไซต์ของห้องสมุดต่างๆ ในปีการศึกษา 2548)
ได้แก่

- 1.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- 1.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกริก
- 1.3 สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- 1.4 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
- 1.5 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
- 1.6 ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 1.7 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
- 1.8 สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
- 1.9 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- 1.10 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสยาม
- 1.11 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- 1.12 ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1.13 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

1.14 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครทุกแห่ง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, n.d. อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 303) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน ผู้วิจัยจึงปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 210 คน เพื่อให้จำนวนการตอบคืนใกล้เคียงกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายคือ 201 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	57	30
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกริก	13	7
สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	31	16
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	13	7
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	21	11
ศูนย์สารสนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	55	28
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต	27	14
สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	6	3
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม	24	12
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสยาม	28	14
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	36	19
ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	12	6
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	56	29
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	27	14
รวม	406	210

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กร สามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความผูกพันต่อองค์กรที่ใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ

- 1.1 ด้านชื่อเสียงและนโยบายขององค์กร
- 1.2 ด้านการทำงานตามความสามารถ
- 1.3 ด้านความมีอิสระในงาน
- 1.4 ด้านผลป้อนกลับของงาน
- 1.5 ด้านความรู้สึกมั่นคงในงาน
- 1.6 ด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน
- 1.7 ด้านสภาพแวดล้อมในงาน
- 1.8 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- 1.9 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
- 1.10 ด้านผลประโยชน์และสวัสดิการ

2. สร้างข้อคำถามเรื่องความผูกพันต่อองค์กร โดยประยุกต์ข้อคำถามจากงานวิจัยของ บัญชา นิ่มประเสริฐ (2542) พรพรรณ ศรีใจวงศ์ (2541) และสุนีย์ เวชพราหมณ์ (2546) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยข้อคำถามมี 2 ประเภทคือ ข้อคำถามที่มีความหมายในทางบวกและข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบ โดยแปลคำตอบเป็นคะแนน 5 ระดับค่าดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102)

2.1 ข้อคำถามที่มีความหมายในทางบวก กำหนดคะแนนดังนี้

5	สำหรับคำตอบ	จริงมากที่สุด
4	สำหรับคำตอบ	จริงมาก
3	สำหรับคำตอบ	ไม่แน่ใจ
2	สำหรับคำตอบ	ไม่จริง
1	สำหรับคำตอบ	ไม่จริงมากที่สุด

2.2 ข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบ กำหนดคะแนนดังนี้

1	สำหรับคำตอบ	จริงมากที่สุด
2	สำหรับคำตอบ	จริงมาก
3	สำหรับคำตอบ	ไม่แน่ใจ

4	สำหรับคำตอบ	ไม่จริง
5	สำหรับคำตอบ	ไม่จริงมากที่สุด

และใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 162) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักตรวจสอบและแก้ไข จากนั้นเสนอขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ภาคผนวก ข: หน้า 120) แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ของแบบสอบถาม (ภาคผนวก จ: หน้า 137-140) จากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ชัดเจนและมีความเหมาะสมมากขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คือสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม เพื่อความเหมาะสมและปัญหาในการใช้เก็บข้อมูลจริง

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถามเรื่องความผูกพันต่อองค์กร เพื่อใช้สอบถามบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเรื่องความผูกพันต่อองค์กร จำนวน 31 ข้อ ดังนี้

ด้านชื่อเสียงและนโยบายขององค์กร	จำนวน	4	ข้อ
ด้านการทำงานตามความสามารถ	จำนวน	3	ข้อ
ด้านความมีอิสระในงาน	จำนวน	2	ข้อ
ด้านผลป้อนกลับของงาน	จำนวน	1	ข้อ
ด้านความรู้สึกมั่นคงในงาน	จำนวน	2	ข้อ
ด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน	จำนวน	3	ข้อ
ด้านสภาพแวดล้อมในงาน	จำนวน	4	ข้อ
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	จำนวน	2	ข้อ
ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	จำนวน	5	ข้อ
ด้านผลประโยชน์และสวัสดิการ	จำนวน	5	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติงานและองค์กร
จำนวน 8 ข้อ และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักตรวจสอบและแก้ไข จากนั้นเสนอขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ภาคผนวก ข: หน้า 120) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67–1.00 (ภาคผนวก จ: หน้า 137-140)

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม ซึ่งไม่ใช่มหาวิทยาลัยเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 มหาวิทยาลัย

2. นำแบบสอบถามไปให้นักบุคลากรห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 15 กันยายน ถึง 15 ตุลาคม 2549

3. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 210 ชุด และได้รับคืน 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทราบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติงานและองค์กร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันต่อองค์กร จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา อายุงาน ตำแหน่งงาน และลักษณะงานหลักที่รับผิดชอบ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

3. วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันต่อองค์กร จำแนกตามระดับการศึกษา และเงินเดือน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Tukey HSD